

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Hukuk Müşavirliği

SAYI : İD:2008-747-8023

KONU : TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

ANKARA /25.09.2008

DANIŞTAY ONUNCU DAİRESİ BAŞKANLIĞINA

ESAS NO: 2008/6294

BİRİNCİ SAVUNMA VEREN (DAVALI) : TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI

KARSI TARAF (DAVACI) : TMMOB Ziraat Mühendisten Odası

VEKİLLERİ : Av. Zühal Dönmez Bestekar Sok No: Kavaklıdere / ANKARA

DAVA KONUSU: Davacı TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası tarafından 2.2.2008 tarih ve 26775 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliği'nin 1 inci maddesi ile değiştirilen Yönetmeliğin 6. maddesi 1. fıkrasının "ç" bendi ile 3.,4. ve 5. fıkralarının iptali ve yürütmenin durdurulması isteminden ibarettir.

TEBLİĞ TARİHİ : 8.9.2008

CEVAPLARIMIZ:

Davacı TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası tarafından 2.2.2008 tarih ve 26775 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliği'nin 1 inci maddesi ile değiştirilen Yönetmeliğin 6. maddesi 1. fıkrasının "ç" bendi ile 3.,4. ve 5. fıkralarının iptali ve yürütmenin durdurulması istenilen düzenleyici işlem usul ve hukuka uygun olarak tesis edildiğinden davanın ve yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verilmesi gerekmektedir. Şöyle ki;

Söz konusu davada davacı, 02.02.2008 tarih ve 26775 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkındaki Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 1 inci maddesi ile değiştirilen Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin;

- Birinci fıkrasının (ç) bendinin, 3, 4 ve 5 inci fıkralarının iptali ve yürütülmesinin durdurulmasını istemektedir.

Ülkemizdeki bitki koruma ürünü satışı yapan bayi veya toptancılar, zirai mücadele uygulamalarında büyük önem arz etmektedir.

Üreticilerin yaklaşık %70 i bu bayi lerden tavsiye almaktadır. Tarımsal ürünlere zarar veren zararlı organizmalar (hastalık, zararlı ve yabancı otlar) bayilerce önce teşhis edilmekte, sonra da bunlara karşı hangi bitki koruma ürünlerini kullanacakları ve bu bitki koruma ürünlerini ne şekilde, nasıl ve hangi dozda v.b. kullanmaları gerektiği hakkında bilgi verilmektedir. Ayrıca Bakanlığımız il Müdürlüklerine, İlçe Müdürlüklerine ve Araştırma Enstitü Müdürlüklerine gelip teşhisi yapıldıktan

sonra da bitki koruma ürünü alınmak üzere doğrudan bitki koruma ürünü satan bayilerden bitki koruma ürünlerinin temini mümkün olabilmektedir.

Bayi veya toptancıların yeterli bilgi birikimine sahip olmamaları durumunda, (zararlımın veya hastalığın yanlış teşhisi, yanlış tavsiyeler) uygulama.da doğrudan insan ve çevre zehirlenmesine, akut veya kronik zehirlenmelere, kalıntı, fitotoksosite, etki düşüklüğü v.b. önemli risklere neden olabilmektedir.

Bitki koruma ürünleri tavsiyelerine uygun ve yerinde kullanılmadığında kanserojen, teratojen, mutajen, sinir sistemini felç edici ve doğrudan ölümlere bile neden olabilecek ağır sonuçlar ortaya çıkarabilmektedir. Ayrıca böyle durumlarda çevre, akarsular, göller, yer altı suları, toprak, tarımsal yapılar ve yaşayanlar ile tüm tüketiciler de risk kapsamındadır.

Tüm bu varlıklarımızın korunabilmesi, sağlıklı ve güvenilir ürünlerin üretilmesi insanımızın sofrasına, kaliteli ve kalıntısı bulunmayan gıdaların sunulabilmesi için sistemde revizyonların ve iyileştirilmelerin yapılması kaçınılmazdır. Bu çerçevede ilk olarak havadan ilaçlamalar yasaklanmış, ardından tarım kimyasallarının kayıt altına alınması projesi başlatılmış ve en son olarak ta bitki koruma ürünleri satanların standartlarının yükseltilmesi ve gerçek anlamda konuya hakim olanların bu işi yapabilmelerini sağlayacak, söz konusu Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur.

Bütün bu problemler dikkate alındığında, ülkemiz doğasının korunabilmesi, sağlıklı ve pazar niteliği yüksek ürünlerin üretilmesi amacıyla, Bakanlığımızca 11/10/2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik hazırlanmıştır. Bu Yönetmelik ile Bitki Koruma ürünlerini satan bayi veya toptancıların kalitelerinin yükseltilmesi ve standartlarının artırılması hedeflenmektedir.

Adı geçen davacının gösterdiği gerekçelere cevabımız aşağıda verilmektedir.

Davacı, 11/10/2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin iptalini istemektedir. 11/10/2007 tarihli ve 26670 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Konuna Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin birinci fıkrası, Bakanlığımızca hazırlanarak, 02/02/2008 tarihli ve 26775 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 1 inci maddesi (Ek- I) ile

"(1) Bitki koruma ürünleri bayilik veya toptancı izin belgesi verilecek kişilerde aranacak şartlar şunlardır:

- a) Türk vatandaşı olmak,
- b) Ziraat mühendisi olmak,
- c) Kamu kurum ve kuruluşlarında veya özel kuruluşlarda zirai mücadele hizmetlerinde en az üç yıl çalışmış;
 - 1) Ziraat teknisyeni,
 - 2) Meslek yüksekokullarından bitki sağlığı ile ilgili dersi alarak mezun olmuş tekniker olmak,

ç) Bakanlıkça veya Milli Eğitim Bakanlığınca veya Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığınca yılda bir kez yapılacak olan sınavda 100 tam puan üzerinden 80 ve üzeri puan almak şeklinde değiştirilmiştir.

Söz konusu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile iptal edilen 21/8/1996 tarihli ve 22734 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Zirai Mücadele İlaçlarının Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında* Yönetmelik hükümlerinde de; Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde belirtilen teknik elemanların dışındaki meslek gruplarına mensup kişilerin bitki koruma bayiliği yapmasına ilişkin bir hüküm bulunmamakta idi.

Ülkemizdeki zirai mücadele hizmetleri, 15/5/1957 tarihli ve 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunu esaslarına göre uygulanmaktadır. Bu kanunun 2 nci maddesinde "Madde 2- Bütün nebatların ithal, ihraç ve memleket dahilinde nakilleri, hastalık ve zararlılardan korunmaları, zirai mücadele alet ve ilaçlarının ithal, ihraç, imal, ihzar, satış ve kullanılmaları kanun hükümlerine tabidir." (Ek-2) Yine aynı kanunun 38 inci maddesinin (b) bendinde; "Mücadele alet ve ilaçlarının Yurt piyasasına arzı ve satışı Ziraat Vekaletinin ruhsat ve kontrolüne ve koyacağı şartlara tabidir..." denilmektedir. (Ek-3)

Bu çerçevede, söz konusu Kanun, yayımı tarihinden itibaren, ülkemizdeki tüm zirai mücadele uygulamalarına cevap vermiş, zirai mücadele alanındaki tüm uygulamaları kapsamış ve bu uygulamalarla ilgili düzenlenen tüzük ve yönetmeliklere dayanak teşkil etmiştir.

Ayrıca, 441 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnamede de Tarım ve Köyişleri Bakanlığının görevleri arasında yer alan Zirai mücadele ilaçlarının alet ve makinelerinin ithal, imal, satış ve kullanılma esaslarını tesbit etmek, uygulamak ve bu ilaçların insan, hayvan ve çevreye zarar vermeyecek şekilde kullanılmasını teminen gerekli denetlemeleri yapmak görevi bulunmaktadır. { Ek-4)

Bu çerçevede, söz konusu Kanun, yayımı tarihinden itibaren, ülkemizdeki tüm zirai mücadele uygulamalarına cevap vermiş, zirai mücadele alanındaki tüm uygulamaları kapsamış ve bu uygulamalarla ilgili düzenlenen tüzük ve yönetmeliklere dayanak teşkil etmiştir.

Bitki koruma ürünlerinin yanlış ve tavsiyeleri dışında kullanılmaları durumunda fitotoksisite, etkisizlik, kalıntı, çevre kirlenmesi v.b problemlerle karşılaşabilmektedir. Bu durum ülkemiz açısından stratejik öneme sahip olan tarım ürünlerinin başta ihracat olmak üzere Pazar değerlerini düşürmektedir. Söz konusu sorunların önlenmesi için ülkemizde bitki koruma ürünlerinin satış kanalları olan bayiler, bitki koruma ürünlerinin kullanılması ve üreticilerin yönlendirilmeleri noktasında büyük önem taşımaktadırlar.

Böcekler, Akarlar, Nematodlar, Salyangoz ve Sümüklü böcekler, Kemirgenler, Funguslar, Bakteriler, Virüs ve Virüs benzeri mikroorganizmalar, Yabancı otlar vb. birçok etmen kültür bitkilerinde önemli ürün kaybına neden olmaktadır. Bu ürün kaybının dünya ortalaması % 30 civarındadır. Ülkemizde bazı hastalık ve zararlılara karşı yeteri kadar bilinçli mücadele yapılmadığında bu ürün kaybı çok daha yüksek rakamlara ulaşmaktadır. Örneğin; Turunçgil unlubiti, Akdeniz meyvesineği, Kırmızı kabuklubit, Pasböcüsü vb. etmenlerin oluşturduğu zarar % 70-80' ler civarındadır.

İşte kültür bitkilerinde ürün kaybına neden olan ve yukarıda belirtilen tüm bu etmenlere karşı canlı türü bazında değişik mücadele yöntem ve teknikleri geliştirilmiştir. Bunlar, Yasal Önlemler, Kültürel Önlemler, Fiziksel Mekaniksel Mücadele, Biyolojik Mücadele, Biyoteknik Mücadele, Kimyasal Mücadele ve Entegre Mücadeledir. Ancak, bunlar içinde Kimyasal Mücadele, kolay uygulanabilmesi ve sonucunun hemen alınabilmesi gibi özellikleri nedeniyle en sık kullanılan yöntem haline gelmiştir.

O halde, olumsuzları ortadan kaldırmak veya en aza indirmek için kimyasal mücadele uygulamalarında ne tür bilgilere ihtiyaç vardır?

- Bitki koruma ürününün uygulanacağı her bitki türünün hatta çeşidinin morfolojisi ve fizyolojisinin iyi bilinmesi gereklidir,
- Bitki koruma ürününün kullanılacağı hastalık ve zararlıların teşhislerinin doğru yapılması lazımdır,
- Bitki ile hastalık ve zararlılarının karşılıklı ilişkileri iyi bilinmelidir,
- Bitki koruma ürünlerinin bitki ile hastalık ve zararlılardaki etki mekanizması hakkında ayrıntılı bilgi gereklidir,
- Doğada hangi bitki koruma ürününün hangi yararlı gruplara toksik etkisinin olup olmadığı bilinmelidir,
- Bitki koruma ürününün kullanılacağı tarla ve bahçe ekosistemlerinde sadece bir hastalık ve zararlı bulunmaz, birçoğu bir arada bulunur, bunlara karşı da türe özgü mücadele yöntemleri önerilir. Dolayısıyla bu tür ekosistemlerde kimyasal mücadele ile diğer mücadele yöntemlerinin birbirlerini tamamlayıcı şekilde kullanılması gerekir, yani Entegre Mücadele,
- Bitki koruma ürünlerinin hangi ilaçlama alet ve makineleri ile atılması gerektiği çok Önemlidir,
- Bitki koruma ürünlerinin kullanılmasında meteorolojik verilerin iyi değerlendirilmesi gereklidir,
- Zararlının hangi popülasyon seviyesinde Ekonomik Zarar Seviyesine ulaşacağı iyi bilinmeli ve rasgele ilaçlama yapılmamalıdır,
- Bitki koruma ürünü kullanımında hastalık ve zararlıların ne zaman ortaya çıkacağı değişik yöntemlerle belirlenmeli ve buna göre "Tahmin ve Erken Uyarı" sistemleri devreye sokulmalıdır. Bu ve buna benzer yüzlerce bilgi birikimi olan kişiler ancak kimyasal mücadele uygulamalarını usulüne uygun yapabilir ve böylece de kimyasal mücadelenin oluşturacağı olumsuz etkilerden zarar görmez.

İşte bu tür bilgiler de mesleki eğitim veren ve Yönetmelikte açık olarak belirtilen Fakülte, Yüksek Okul ve Meslek Liselerinde öğretilmektedir.

Bitki koruma ürünlerinin zehirli kimyasallar olması, bu ürünlerin İnsan ve çevre sağlığına olan olumsuz etkileri, yanlış ve tavsiye dışı kullanılmaları halinde tarımsal ürünlerde kalıntı problemine neden oldukları, bunun da insan sağlığı ile yaş meyve ve sebze ihracatımızda önemli sorunlara yol açacağı gibi sebeplerden dolayı bitki koruma ürünlerini toptan ve perakende satan bayi ve toptancıların 11/10/2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin beşinci fıkrasının alt bentlerinde belirtilen konularda yeterli bilgi birikimine sahip olmayan ve bu konularda bilgilerinin artırılması, güncellenmesi ile üreticilere doğru ve sağlıklı tavsiyelerde bulunabilmeleri, konunun tamamen insan sağlığına yönelik olması sebebiyle, bayilik veya toptancılık yapacak ziraat mühendisleri, tekniker ve teknisyenlerin standartlarının yükseltilmesi amacıyla, 02/02/2008 tarih ve 26775 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 1 inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilen sınava tabi tutulmaları Bakanlığımızca uygun görülmüştür. Bu çerçevede bu konuyu en iyi bilen insanların bu işi yapmaları riskleri minimize edecektir. En iyi bilenlerin tespitinde de en iyi ölçü birimi sınavdır.

Sınav uygulamasının çeşitli meslek gruplarında da uygulandığı bilinmektedir. Fümigasyon operatörü ve yardımcısı olmak isteyen adaylar, (ziraat mühendisi, ziraat teknikeri ve ziraat teknisyeni) 24/08/2005 tarih ve 25916 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Zirai Karantina Fümigasyon Yönetmeliğinin 7 nci maddesi (Ek-5) uyarınca sınava tabi tutulmakta ve sınavda başarılı olmaları halinde belge almaya hak kazanmaları, sınav uygulamalarına bir örnektir.

Burada ki temel amaç şudur; öncelikle yapılacak işte kullanılan obje bir zehirdir. Bunu kullanan, satan ve uygulayanın dışında 71 milyonluk ülke nüfusunu da yakından ilgilendirmektedir. Dolayısıyla ülke adına 71 milyon insanın sağlığını ilgilendiren bir konuda en iyilerin görev yapmasını sağlayacak bir tedbir olarak görülmeli ve böyle değerlendirilmelidir.

11 Ekim 2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikteki yeniliklerin temel amacı, bu işi yapacak ziraat mühendisi, tekniker ve ziraat teknisyenlerinin standartlarının yükseltilmesidir.

Davacı, söz konusu dava dilekçesi ile iptalini istediği, 11/10/2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin; (Ek-6)

Üçüncü fıkrasında "Sınav tarihi, Bakanlık tarafından il müdürlüğü aracılığı ile en az üç ay önce ilan edilir." belirtilen hüküm ile yapılacak olan sınavın tarihinin sınava katılacak olan adaylara duyurulması,

Dördüncü fıkrasında "Sınav için müracaatlar, sınavın yapılacağı tarihten en az 45 gün önce il müdürlüğüne yapılır. İl müdürlüğü bu müracaatları 15 gün içerisinde Bakanlığa bildirir. " belirtilen hüküm ile adayların, sınav başvurusunu ne zaman ve nereye yapacakları,

Beşinci fıkrasında

"Bitki koruma ürünleri hakkında mevzuat,

1) Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik,

2)22/6/1995 tarihli ve 22321 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Zirai Mücadele İlaçları Kontrol Yönetmeliği,

3)21/9/1984 tarihli ve 18495 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Zirai Mücadele İlaçları Etiket Yönetmeliği,

4)28/6/2000 tarihli ve 24093 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Zirai Mücadele Alet ve Makineleri Hakkında Yönetmelik,

5) Zirai Mücadele İlaçlarının Toksikolojik Sınıflandırılmasına Ait Yönerge,

6)Zirai Mücadele İlaçları Prospektüs Yönergesi,

b) Bitki koruma ürünlerinin çevreye ve insan sağlığına etkileri ve korunma yolları,

c) Bitki koruma ürünlerinin uygulamaya hazırlanması, formülasyon şekilleri ve karışabilirlikleri,

ç) Tarım ürünlerinde bitki konuna ürünlerinin kalıntı sebepleri ve kalıntının önlenmesi,

d) Bitki koruma ürünlerinde direnç ve yönetimi,

e) Bitki koruma ürünlerinin satışında barkod uygulamaları,

f) Bitki hastalık ve zararlıları ile yabancı otlar,

g) Toksikoloji ve ekotoksikoloji,

ğ) Entegre zararlı yönetimi, Entegre ürün yönetimi ve organik tarım,

h) Zirai mücadele ve Entegre mücadele teknik talimatları,

ı) Mesleki diğer konular"

belirtilen hükmü ile sınav konuları düzenlenmektedir.

Bu nedenlerle davanın reddine ve yargılama giderlerinin davacıya tahmiline karar verilmesini saygılarımla arz ederim. Yukarıdaki gerekçelere göre davanın ve koşulları gerçekleşmeyen yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verilmesi gerekmektedir.

SONUÇ VE İSTEM:

Yukarıda açıklanan ve ibraz edilen bilgi belgelerle ve res'en göz önüne alınacak başka nedenlerle yürütmenin durdurulması istemi ve davanın reddi ile yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına karar verilmesini arz ve talep ederim.

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANİ ADINA
Ramazan İRİBOY
Hukuk Müşaviri

EKLER:

Ek-1 :6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanununun 2 nci maddesi.

Ek-2: Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük

Ek-3 : 11/101208 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 1 inci maddesi.

Ek-4 : 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanununun 2 nci maddesi.

Ek-5 : Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında 441 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Görevler Bölümü,

Ek-6 : 11/101208 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 6 inci maddesi.